

Asia: VN/24308/2024

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi uuden rakennuksen hiilijalanjäljen raja-arvoista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry kiittää mahdollisuudesta lausua otsikon mukaisesta aiheesta.

MTK esittää huolen liittyen asetusluonnoksen vähähiilisyyden raja-arvoihin, jotka eivät edistä Suomen ilmastopäästöjen leikkaustavoitetta eikä myöskään rakennustuoteollisuuden tuotekehitystä tai investointeja ja kilpailukykyä vihreän siirtymän vientimarkkinoilla. Ehdotetut raja-arvot vuosille 2026 ja 2028 ovat helposti saavutettavissa eikä siten kannusta tai edistä vähähiilisyystavoitteita. Ennakoitavuuden ja rakennuslupan hakijan oikeusturvan kannalta oleellista on, että myönnetty lainvoimainen rakennuslupa säilyy muuttumattomana koko luvan voimassaolon ajan. Rakentamislupa on voimassa viisi (5) vuotta, ja siten asetuksen vähähiilisyyden raja-arvot alkavat toteutumaan kaikessa uudisrakentamisessa vasta huomattavasti myöhemmin kuin 2026. Lisäksi MTK arvioi ettei helposti saavutettavat raja-arvot kehitä rakentamisteollisuutta seuraavan viiden vuoden aikana toivottuun suuntaan tuotekehityksen, investointien ja rakentamisen vähähiilisyyden osalta.

Puukerrostalo sijoituskohteena -markkinaselvityksen (Ympäristöministeriö; VN/30885/2023) mukaan vähähiilisyys on monelle tärkeä päätöksentekokriteeri ja elinkaaripäästöjen sekä hiilikädenjäljen odotetaan korostuvan päätöksenteossa tulevaisuudessa. Selvityksen mukaan enemmistö näkee puurakentamisen houkuttelevana vaihtoehtona tulevaisuudessa. Lisäksi puu nähdään yleisesti kalliimpana, mutta vähintään yhtä laadukkaana rakennusmateriaalina kuin betoni.

Ympäristöministeriön sivuilta löytyvän Rakennuksen hiilijalanjäljen -arviointityökalun perusteella puu materiaalina on todella kilpailukykyinen rakennusmateriaali, kun arvioidaan hiilijalanjälkeä.

Puurakentamisella on selkeä rooli ja merkitys osana rakentamisen vähähiilisyyttä, mutta sen potentiaali sivuutetaan liian helposti saavutettavilla vähähiilisyyden raja-arvoilla.

MTK muistuttaa puun raaka-aineena olevan hyvä kotimainen vaihtoehto rakentamisessa, mikä loisi investointeja ja kasvua koko Suomeen. Kuitenkin asetusluonnoksen esitetyt helposti saavutettavat raja-arvot johtavat tilanteeseen, jossa teollisuudella ei ole selkeää kehityssuuntaa tai kunnianhimoa tuotekehitykseen tai investointeihin. Teollisuus tarvitsee ennustettavan toimintaympäristön kysynnän ja sääntelyn kokonaisuudessa. Kysyntää vähähiiliselle rakentamiselle ja puurakentamiselle on, mutta teollisuuden kannusteet puuttuvat. MTK arvioi ettei asetusluonnoksen raja-arvot edistä Orpon hallitusohjelman tavoitetta puurakentamisen vauhdittamiseksi ja alan vientimahdollisuuksien parantamiseksi, vaan pikemminkin lamaannuttaa puurakentamista ja siihen liittyviä teollisuusinvestointeja.

Kunnianhimottomat vähähiilisyyden raja-arvot vaikuttavat myös kiertotalouden edistämiseen, sillä kiertotalous palvelee vahvasti vähähiilistä rakentamista. Uudelleenkäytettävien tuotteiden ja kierrätettävien materiaalien käytöllä rakennuksen hiilijalanjälkeä pystytään alentamaan. Asetuksella ollaan heikentämässä myös kiertotalouden toimintaympäristöä ja kehittymismahdollisuuksia osana rakentamista. Perustelumuiistiossa todetaan, että ”mitä alhaisemmaksi raja-arvo asetetaan, sitä kannustavampaa on käyttää uudelleenkäytettäviä ja kierrätettäviä materiaaleja. Asetuksessa ehdotetut raja-arvot ovat kuitenkin liian maltillisia, joten merkittävää kiertotalouden edistämistä ei tässä vaiheessa nähdä raja-arvojen perusteella tapahtuvan.”

Asetusluonnoksen raja-arvoilla osoitetaan rakentamisen vähähiilisyyden suuntaa, mutta kuten perustelumuiistiokin antaa ymmärtää, niin raja-arvot ovat helposti saavutettavissa ja siten MTK arvioi ettei nyt esitetyillä vähähiilisyyden raja-arvoilla todellisuudessa edistetä vähähiilistä rakentamista, mutta menetetään puurakentamisen ja kiertotalouden mahdollisuudet. MTK edellyttää kunnianhimoisempia vähähiilisyyden raja-arvoja.

Ikonen Juho

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry